

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

1. Ocjena stanja

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske 7. svibnja 2020. donesen je Akcijski plan za smanjenje neporeznih i parafiskalnih davanja kako bi se unaprijedilo poslovno okruženje i smanjili troškovi hrvatskih gospodarstvenika. Upravne pristojbe u području prava intelektualnog vlasništva su Akcijskim planom klasificirane kao jedno od neporeznih davanja koje je moguće ukinuti.

Obaveza plaćanja upravnih pristojbi u području prava intelektualnog vlasništva propisana je Zakonom o upravnim pristojbama u području prava intelektualnog vlasništva (Narodne novine, br. 64/00, 160/04, 62/08, 30/09 i 49/11, u daljnjem tekstu: Zakon o pristojbama), slijedom čega je radi provedbe odgovarajuće mjere iz Akcijskog plana za smanjenje neporeznih i parafiskalnih davanja potrebno zakonom izmijeniti postojeće uređenje.

Za provedbu postupaka u području zaštite prava intelektualnog vlasništva iz nadležnosti Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo plaćaju se kako upravne pristojbe propisane navedenim Zakonom o pristojbama, tako i naknade troškova detaljnije propisane posebnim propisom - Uredbom o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (Narodne novine, br. 109/11, 96/13 i 89/20; u daljnjem tekstu: Uredba o troškovima), koju donosi Vlada Republike Hrvatske temeljem ovlasti koja je propisana navedenim Zakonom o pristojbama. Prihodi od uplaćenih upravnih pristojbi i naknada troškova u području zaštite prava intelektualnog vlasništva predstavljaju prihode državnog proračuna (prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada). Plaćanje upravnih pristojbi, sukladno provedenoj analizi vezanoj za spomenuti Akcijski plan, ocijenjeno je kao dodatno administrativno opterećenje i trošak za gospodarstvo. Slijedom navedenog ukazuje se razložnim ukidanje obveze plaćanja upravnih pristojbi koje su u području intelektualnog vlasništva po pojedinačnim iznosima uglavnom neznatne (od 25 kn do 400 kn, većinom niže od 100 kn), uz zadržavanje samo obveze plaćanja naknada troškova.

Radi ukidanja obveze plaćanja upravnih pristojbi u području prava intelektualnog vlasništva potrebno je ukinuti odgovarajuće odredbe Zakona o upravnim pristojbama, uz odgovarajuće uređenje odredbi koje se odnose na obvezu plaćanja naknada troškova. Budući da se naziv zakona izrijeком odnosi na upravne pristojbe koje se ukidaju, ne bi bilo razložno tek izmijeniti postojeće odredbe važećeg zakona već je umjesto toga potrebno donijeti novi zakon primjerenog naziva.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Predloženim zakonom potrebno je urediti osnovna pitanja vezana uz naknade u području prava intelektualnog vlasništva.

Tako se uređuju temeljna pitanja vezana uz plaćanje navedenih naknada: obvezu plaćanja naknade, određivanje i pripadnost prihoda od naknada te druga povezana pitanja. Donošenje predloženog zakona nužno podrazumijeva donošenje, u propisanom roku, nove uredbe umjesto postojeće što je uređeno završnim i prijelaznim odredbama, Obzirom da su postojeće naknade revidirane i usklađene s postojećim stanjem u kolovozu 2020. godine, naknade koje će se propisati novim podzakonskim propisom u pogledu vrste i iznosa neće se razlikovati od postojećih.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Prvenstvena posljedica donošenja zakona je ukidanje upravnih pristojbi u području prava intelektualnog vlasništva te posljedično pojednostavljenje uvjeta za poslovanje i smanjenje administrativnih troškova za gospodarstvenike i fizičke osobe koje koriste sustav zaštite intelektualnog vlasništva. Slijedom toga očekuje se određeni porast korištenja sustava zaštite prava industrijskog vlasništva u poslovanju od strane mikro i malih poduzetnika.

Procjenjuje se da će ukidanje upravnih pristojbi u području prava intelektualnog vlasništva propisanih važećim Zakonom o pristojbama doprinijeti rasterećenju gospodarstva u iznosu od približno 600.000,00 kuna godišnje. Ujedno će za isti iznos biti umanjeni prihodi Državnog proračuna temeljem naplate pristojbi za postupke koje provodi Državni zavod za intelektualno vlasništvo na stavci prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada Državnog proračuna, što u odnosu na ukupne prihode na ovoj stavci ima neznatni fiskalni učinak.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Donošenje ovoga Zakona predlaže se po hitnom postupku sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/13, 113/16, 69/17, 29/18 53/20, 119/20 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20) iz osobito opravdanih razloga.

U kontekstu ulaska Republike Hrvatske u europski tečajni mehanizam (ERM II), što je ključan korak u procesu uvođenja eura u Republici Hrvatskoj, planirane su, između ostaloga, i mjere za smanjenje administrativnoga i financijskog opterećenja za gospodarstvo daljnjim pojednostavljenjem administrativnih postupaka i smanjenjem parafiskalnih i neporeznih davanja. S obzirom da se predloženim zakonom izravno doprinosi ostvarenju navedene mjere, postoje osobito opravdani razlozi da se predloženi zakon donese po hitnom postupku.

S obzirom na to da se ukidanjem pristojbi temeljem donošenja Zakona o naknadama izravno pridonosi smanjenju neporeznih i parafiskalnih davanja, a uzimajući u obzir aktualnu potrebu ublažavanja negativnih posljedica epidemije bolesti COVID-19 na gospodarstvo, isto također predstavlja osobito opravdane razloge da se predloženi zakon donese po hitnom postupku.

Predloženim zakonom ne mijenja se u bitnome važeće pravno uređenje u pogledu naknada u području prava intelektualnog vlasništva već se radi o formalno-tehničkoj izmjeni propisa, a uzak opseg uređenja i kratkoća samog propisa (13 članaka) te ekonomičnost hitnog zakonodavnog postupka u otežanim uvjetima rada Hrvatskog sabora zbog epidemije bolesti COVID-19 predstavljaju dodatni osobito opravdani razlog za donošenje Zakona o naknadama po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O NAKNADAMA U PODRUČJU INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje plaćanje naknada:

1. troškova postupaka koje provodi Državni zavod za intelektualno vlasništvo (u daljnjem tekstu: Zavod)

a) za priznanje i održavanje prava industrijskog vlasništva u vrijednosti prema propisima koji uređuju područje патената, propisima koji uređuju područje žigova, propisima koji uređuju područje industrijskog dizajna, propisima koji uređuju područje oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti proizvoda i usluga u dijelu u kojem stjecanje, sustav zaštite i ostvarivanje prava u korištenju oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti nije uređeno posebnim propisima, te propisima koji uređuju područje zaštite topografija poluvodičkih proizvoda

b) za polaganje stručnih ispita za ovlaštenog zastupnika u području prava industrijskog vlasništva i upisa u registar zastupnika u području prava industrijskog vlasništva prema propisima kojima se uređuje zastupanje u području prava industrijskog vlasništva

c) za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskog prava i srodnih prava prema propisima koji uređuju područje autorskog prava i srodnih prava

2. za pružanje stručnih usluga koje Zavod obavlja u okviru svoje stručne djelatnosti.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. OBVEZA PLAĆANJA NAKNADA

Članak 3.

(1) Naknade prema ovom Zakonu plaća pravna ili fizička osoba (u daljnjem tekstu: stranka) na čiji se zahtjev obavlja radnja određena nekim od propisa iz članka 1. točke 1. ili pruža usluga iz članka 1. točke 2. ovoga Zakona.

(2) Obveza plaćanja naknade nastaje u trenutku podnošenja zahtjeva ili drugog podneska Zavodu temeljem kojeg Zavod obavlja radnju odnosno pruža uslugu.

(3) Ako više stranaka podnosi zajednički zahtjev ili drugi podnesak, plaća se jedna naknada.

Članak 4.

(1) Ako naknada troškova postupaka iz članka 1. točka 1.a) i 1.c) ovoga Zakona nije plaćena u trenutku nastanka obveze ili nije plaćena u propisanom iznosu, Zavod će zaključkom pozvati stranku na plaćanje iste.

(2) Ako je naknada troškova postupaka plaćena prema zaključku Zavoda iz stavka 1. ovoga članka smatra se da je uredno plaćena od početka.

(3) Ako naknada troškova postupaka nije plaćena ni po zaključku Zavoda iz stavka 1. ovoga članka, zahtjev ili drugi podnesak se rješenjem odbacuje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u Zagrebu.

(5) Plaćanje naknade troškova postupka iz članka 1. točke 1.b) ovoga Zakona uređeno je propisima koji reguliraju zastupanje u području prava industrijskog vlasništva.

Članak 5.

(1) Ako naknada za pružanje usluga Zavoda iz članka 1. točke 2. nije plaćena u trenutku nastanka obveze, Zavod neće pružiti zatraženu uslugu.

(2) Ako naknada za pružanje usluga Zavoda nije plaćena u propisanom iznosu, Zavod će pozvati stranku da izvrši plaćanje te će po uplati izvršiti/isporučiti uslugu.

III. ODREĐIVANJE NAKNADA I PRIHODI OD NAKNADA

Članak 6.

Naknade iz članka 1. ovoga Zakona propisuje Vlada Republike Hrvatske uredbom i one predstavljaju opći prihod Državnoga proračuna.

IV. POSEBNE ODREDBE

Članak 7.

(1) Obveza plaćanja naknada iz članka 1. točke 1.a) ovoga Zakona ne odnosi se na:

1. Republiku Hrvatsku,
2. Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave te njihova tijela.

(2) S ciljem poticanja inovacijskih aktivnosti, propisom iz članka 6. ovoga Zakona, za pojedine ciljne skupine mogu se utvrditi posebni umanjeni iznosi naknada iz članka 1. točke 1.a) ovoga Zakona.

V. POVRAT NAKNADE I ZASTARA

Članak 8.

(1) Stranka koja je platila naknadu koju nije bila obvezna platiti, ili je naknadu uplatila nakon propisanog roka ili u iznosu većem od propisanog, ili je platila naknadu za radnju ili uslugu koju Zavod nije obavio, ima pravo na povrat uplaćenog iznosa, odnosno više uplaćenog iznosa.

(2) Pravo na povrat iz stavka 1. ovoga članka zastarijeva dvije godine nakon isteka godine u kojoj je takva naknada plaćena.

(3) Postupak za povrat iz stavka 1. ovoga članka pokreće se na zahtjev stranke, a o zahtjevu odlučuje Zavod rješenjem.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u Zagrebu.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

Vlada Republike Hrvatske će donijeti uredbu iz članka 6. ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 10.

Do stupanja na snagu propisa iz članka 9. ovoga Zakona ostaje na snazi Uredba o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (»Narodne novine«, br. 109/11, 96/13 i 89/20).

Članak 11.

Upravne pristojbe, posebni troškovi i troškovi za pružanje informacijskih usluga Zavoda, za koje je obveza plaćanja nastala odnosno koji su dospjeli za plaćanje do dana stupanja na snagu ovoga Zakona a nisu plaćeni, naplatit će se prema propisu koji je bio na snazi u trenutku nastanka obveze.

Članak 12.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o upravnim pristojbama u području prava intelektualnog vlasništva (»Narodne novine«, br. 64/00, 160/04, 62/08, 30/09 i 49/11).

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Određuju se područja koja uređuje ovaj Zakon.

Uz članak 2.

Predviđa se rodna neutralnost pojmova koji se koriste u tekstu Zakona.

Uz članak 3.

Obveznik plaćanja naknada prema ovom Zakonu definira se kao pravna ili fizička osoba odnosno stranka na čiji se zahtjev obavlja radnja određena nekim od propisa iz članka 1. točke 1. ovoga Zakona, odnosno propisa iz područja patenata, područja žigova, područja industrijskog dizajna, područja oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti proizvoda i usluga u dijelu u kojem stjecanje, sustav zaštite i ostvarivanje prava u korištenju nije uređeno posebnim propisima, područja zaštite topografija poluvodičkih proizvoda, područja zastupanja u području prava industrijskog vlasništva te područja autorskog prava i srodnih prava, odnosno osoba na čiji se zahtjev pruža usluga Zavoda. Kao trenutak nastanka obveze propisuje se podnošenje zahtjeva ili drugog podneska temeljem kojeg se obavlja radnja odnosno pruža usluga, a u slučaju ako zahtjev ili podnesak podnosi više stranaka zajednički, plaća se jedna naknada.

Uz članak 4.

Uređuje se postupak u slučaju neplaćanja naknade troškova postupaka na način da se propisuje obveza Zavoda da zaključkom pozove stranku na plaćanje naknade ako ona nije plaćena u trenutku nastanka obveze ili ako nije plaćena u propisanom iznosu. Ako stranka postupi po zaključku, smatra se da je naknada od početka uredno plaćena, dok se u slučaju nepostupanja stranke po zaključku njen zahtjev ili drugi podnesak odbacuje rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u Zagrebu. Također, određuje se kako se na plaćanje naknade troškova postupaka za polaganje stručnih ispita za ovlaštenog zastupnika u području prava industrijskog vlasništva i upisa u registar zastupnika u području prava industrijskog vlasništva primjenjuju propisi koji reguliraju zastupanje u području prava industrijskog vlasništva.

Uz članak 5.

Uređuje se da ako u slučaju da naknada za pružanje stručne usluge Zavoda nije plaćena u trenutku nastanka obveze, Zavod neće pružiti zatraženu uslugu, a ako naknada nije plaćena u propisanom iznosu, Zavod će pozvati stranku da izvrši plaćanje te će po uplati izvršiti odnosno isporučiti uslugu.

Uz članak 6.

Daje se ovlast Vladi Republike Hrvatske za donošenje uredbe kojom će propisati naknade iz članka 1. ovoga Zakona te se utvrđuje da prihodi od naknada predstavljaju opći prihod Državnog proračuna.

Uz članak 7.

Utvrđuju se da se obveza plaćanja naknade troškova postupaka iz članka 1. točke 1. a) ovoga Zakona ne odnosi na Republiku Hrvatsku te jedinice lokalne uprave i jedinice područne (regionalne) samouprave te njihova tijela. Ujedno se propisuje mogućnost propisivanja

posebnih umanjenih iznosa naknada iz članka 1. točke 1.a) ovoga Zakona za pojedine ciljne skupine s ciljem poticanja inovacija.

Uz članak 8.

Utvrdjuje se da stranka ima pravo na povrat naknade koju je platila, a to nije bila obvezna, ili je naknadu uplatila nakon propisanog roka ili u iznosu većem od propisanog. Propisuje se zastarni rok od dvije godine nakon isteka godine u kojoj je takva naknada plaćena te da se postupak povrata pokreće na zahtjev same stranke, o čemu odlučuje Zavod rješanjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u Zagrebu.

Uz članak 9.

Uređuje se rok za donošenje podzakonskog propisa u skladu s ovim Zakonom.

Uz članak 10.

Propisuje se primjena trenutno važećeg podzakonskog propisa, do stupanja na snagu novog podzakonskog propisa donesenog temeljem ovog Zakona.

Uz članak 11.

Uređuje se primjena propisa koji su bili na snazi u vrijeme nastanka obveze kada je riječ o dospjelim, a neplaćenim upravnim pristojbama, posebnim troškovima i troškovima za pružanje informacijskih usluga Zavoda.

Uz članak 12.

Propisuje se prestanak važenja Zakona o upravnim pristojbama u području prava industrijskog vlasništva (»Narodne novine«, br. 64/00, 160/04, 62/08, 30/09 i 49/11).

Uz članak 13.

Propisuje se dan stupanja Zakona na snagu.